

Tretjič jo je zagodlo vreme

Medelja, 20. julija, je bila na cesti med Ilirsko Bistrico in Šembijami v znamenju bencinskih hlapov in nepredvidljivih neviht. Kljub temu se je množica nekaj tisoč navdušenih ljubiteljev avtomobilističnega športa gnetla na najbolj zanimivih mestih ob progi in opazovala boje voznikov na mednarodni dirki **FERRARI 97 PETROL GRAND PRIX**, ki je bila hkrati tudi četrta gorsko-hitrostna preizkušnja za letošnje državno prvenstvo. Gledalci so od domačih in tujih voznikov pričakovali atraktivne vožnje, pa tudi kakšen spodrslijaj. Eden teh bi se kmalu končal s hujšimi posledicami, saj prenekateri gledalci niso spoštovali varnostnih ukrepov organizatorja in redarjev na progi. Na sliki: Jani Trček (ford es-cort cosworth RS) je bil najboljši med domačimi dirkači. Več na strani 3.

Kje so nebesa?

Sredi meseca avgusta bomo praznovali praznik Marijinega vnebovzvetja, veliki šmaren, kot mu tudi radi rečemo. Vsebinsko praznika predstavlja krščanska verska resnica, da je Bog Marijo po njeni smrti s telesom in dušo vzel v nebo. Tradicija vzhodnega, pravoslavnega izročila s tem v zvezi govori o Marijinem zaspanju in ne o smrti. Toda čeprav zaznamovan z versko resnico, nam praznik spregovori o vsem, nevernim in vernim, zavzetim Marijinim častilcem in tistim, ki zanjo komaj vedo. Marija je bila preprosto nazareško dekle. S približno šestnajstimi leti se je začela razpletati njena življenjska zgodba. Menim, da je v njenem mozaiku kar nekaj kamenčkov, ki kažejo na to, kako je že v svojem običajnem zemljskem življenju živela nebesa in to omogočila tudi drugim. Poglejmo si jih! Kakor vrstnice si je izbrala bodočega moža in starši so ju zaročili. V čisti in igrivi ljubezni sta želela dočakati poročni dan in s tem dan podariti drug drugemu. Med tem je Marijo presenetilo spoznanje: "Obdarjena si z milostjo, Gospod je s teboj. Glej, spočela boš in rodila sina, ki mu daj ime Jezus. Sveti Duh bo prišel nadte in moč najvišjega te bo obsenčila." (Prim. Lk 1,26-38). Na začetku njenih življenjskih načrtov ji je življenje namenilo več, kot je sama načrtovala. V tej ponudbi je zaslutila utrip nebes in se mu prepustila: "Glej, Gospodova služabnica sem, zgodi se mi po tvoji besedi!" (Lk, 1,38). Nekoč sem o tem slišal komentar 'pokvarila si je življenje'. Prepričan sem, da si s prvilitvijo življenju ni nikoli moč pokvariti življenja. Upam pa si trditi, da današnje zapeljive pobude lahkotnega uživanja brez obveznosti in samo iz trenutnega navdiha moje domisljice spočete ideje prešernosti niso iz nebes. Naj prihajajo iz oblakov namišljene svobode, iz modro sivih oblakov omame ali iz prostranstva misli 'kaj nam pa morejo' - to niso nebesa! Če bi bila, potem pogledi tolikih mladih v našem mestu ne bi bili zamolklo temni in uprti v tla, pač pa iskriivo jasni in zazrti navzgor. Ko je Marija zvedela za nosečnost svoje tete, ki je bila že v zrelih letih, se je odpravila na pot in ji je tri mesece pomagala. Elizabeta je doživela dotik nebes. (Prim. Lk 1,39-56). In kako bi ravnali vi? Se boste prikrito nasmehnili in zmajali z glavo, ko boste srečali nosečo ma-

ter pri štiridesetih? Boste ali ste morda že razglasili za nazadnjaški in neumen zakonski par, ki se je odločil za tretjega, morda celo četrtega otroka? Zakaj ste šli k staremu človeku na pomoč - zaradi dediščine? Vse to ni iz nebes, ne za vas, ne za druge! Je pa tudi danes veliko nebeškega med nami: družine, ki sprejemajo tretjega otroka in njihovi sorodniki, prijatelji in sosedi, ki se tega iskreno veselijo; dolga vrsta ljudi, ki prag našega Doma starejših občanov in mnogih domov starih prestopajo z velikim človekoljubjem in prinašajo srečo. Čestitam vam, vi ste sijaj nebes!

Nanizajmo še nekaj takih 'nebeških' dogodkov iz Marijinega življenja. Spomnimo se njene predane skrbi in nič posestniške ljubezni do dvanajstletnega Jezusa, ko se je izgubil v templju. (Prim. Lk 2,42-52). Pomislimo na njeno sposobnost opazovanja in čutenja z drugimi, ko je na svatbi v Kani zaznala težavo domačih. (Prim. Jn 2,1-12). Tudi v trenutku stiske in preizkušnje ni omagala; srečanje s sinovo smrtjo je ni zavilo v obup - vera v življenje je bila pač močnejša od smrti. (Prim. Jn 19,25-27). Koliko vsakdanjih dogodkov in vsi s sijajem nebes!

To je tudi naša priložnost! Zamislimo se 15. avgusta nad svojim življenjem. Vsak doživlja povsem običajne, vsakdanje dogodke, ki pa jih naša notranja odločitev more narediti nebeške ali pekleske. Pustiti otrokom igro na zelenici ali jih prepoditi pred televizorje, računalnike in v lokale; stare starše negovati doma, čeprav za ceno žrtve ali ne; kupiti izdelek drugod, ker sosedu ne privoščimo uspeha, ali v domačem kraju; uresničevati vsak svoj prav, ali strniti politične in gospodarske programe za dobro tega kraja - to so drobne in nepomembne odločitve. Toda prav s takimi odločitvami se določa smer naše poti v nebesa in proti večnosti ali v pogubo. Če bo ob letošnjem velikem šmarnu v vsakem izmed nas dozorel vsaj en konkreten sklep, kako lahko uresničimo nekaj več nebes med nami, bomo zelo blizu Mariji, sedaj v njenem prizadevanju za srečo tega življenja, enkrat pa tudi v nebesih.

Z upanjem, da sem s temi zapisi v kom izmed vas le sprožil zvezdni utrinek dobre misli in plemenitega dejanja, vam kličem: **srečno in pogumno proti nebesom!**

Slavko Rebec

Župan čaka odgovor Ustavnega sodišča

Občinski svet je sredi maja z dvotretjinsko večino glasov spreminil 33. člen Statuta Občine Ilirska Bistrica oziroma njegov zadnji stavek. V omenjenem členu je do takrat pisalo, da župan opravlja svojo funkcijo praviloma profesionalno, po izglasovani spremembi pa je bila beseda praviloma črtana. Med županom in občinskim svetom so se začela nesoglasja. Privedla so k temu, da je Stanislav Prosen zaradi po njegovem vprašljivega spreminjanja 33. člena statuta sprožil ustavni spor. V pismu občinskemu svetu je enostavno zapisal, da funkcije župana od 15. julija 1997 ne bo več opravljal, dokler ne dobi odgovora od Ustavnega sodišča Republike Slovenije.

Skupina 17 svetnikov se je lanskega septembra zavzela za spremembo 33. člena Statuta Občine Ilirska Bistrica predvsem zaradi "številnih nerealiziranih nalog" v času nepoklicnega dela Stanislava Prosen, podobno pa je statutarnopravni komisiji zaradi "velikosti občine in obsega dela" predlagal tudi župan, ki je izrazil dvom v pravilnost postopka. Na začetku julija (takrat je bila sprememba 33. člena že objavljena), je župan od občinskega sveta zahteval, naj pove, ali je sprememba veljavna in zakonita. Še pred sejo občinskega sveta je o tem razpravljala statutarnopravna komisija, ki je ugotovila, da so bili postopki pri spreminjanju statuta pra-

vilni, saj je bil naveden tudi rok, s katerim je sprememba stopila v veljavo. Ugotovila je tudi, da župan ni zadržal objave akta, za katerega meni, da je neustaven in nezakonit, čeprav bi to lahko storil, prav tako pa statutarnopravne komisije ni seznanil z vsebino pisma, ki ga je poslal ministrstvu za lokalno samoupravo.

15. julija je začela veljati sprememba 33. člena statuta. Župan je občinskemu svetu napisal še eno pismo, v katerem ga je ponovno spraševal, ali je sprememba veljavna ali ne. Dodal je tudi to, da bo spoštoval njegovo odločitev in da bo v primeru, če bo občinski svet potrdil veljavnost spremembe statuta, na Ustavnem sodišču Republike Slo-

venije "sprožil ustavni spor zaradi ugotavljanja zakonitosti postopka spreminjanja statuta in opravljanja funkcije župana Občine Ilirska Bistrica". Večina članov občinskega sveta se na 4. nadaljevanju 31. seje (16. julija) z navedenim nikakor ni mogla strinjati. Župana so obvestili o tem, da je sprememba statuta po njihovem zakonita in veljavna. Pozvali so ga, naj zaradi številnih problemov, gospodarskih težav in socialnih stisk v občini do takrat, ko se bo zadeva uredila po pravni plati, z vso odgovornostjo opravlja svojo funkcijo.

Da se svetniki ne strinjajo z županovimi potezami in njegovo učinkovitostjo, so dokazali v nadaljevanju seje pri obravnavi zaključnega računa Občine Ilirska Bistrica za lansko leto. Občinska uprava jih je seznanila s tem, da Stanislav Prosen že od leta 1995 dobiva maksimalno stimulacijo. Glede na številne kritike, ki so jih v zadnjem obdobju izrekli na račun županovega dela, so se odločili, da mu s 1. avgustom ukinejo izplačilo stimulacije.

Odprta vrata Podgrada

27. julij 1997 bo zapisan v zgodovino Podgrada kot dan dveh velikih pridobitev. Tako je zbrani množici domačinov in gostov dejal predsednik Sveta Krajevne skupnosti Podgrad Drago Jagodnik pred dopoldanskim odprtjem nove zdravstvene postaje, svoje prepričanje pa je ponovil tudi popoldne, ko je ljubiteljem športa predal v uporabo novo nogometno igrišče. Veselje Podgrajcev in prebivalcev okoliških vasi je bilo še toliko večje, ker sta obe pridobitvi namenjeni ljudem: prva tistim, ki potrebujejo zdravniško pomoč in tolažilno besedo, druga, kar v današnjem času zaradi najrazličnejših vzrokov sploh ne gre zanemarjati, predvsem mladim.

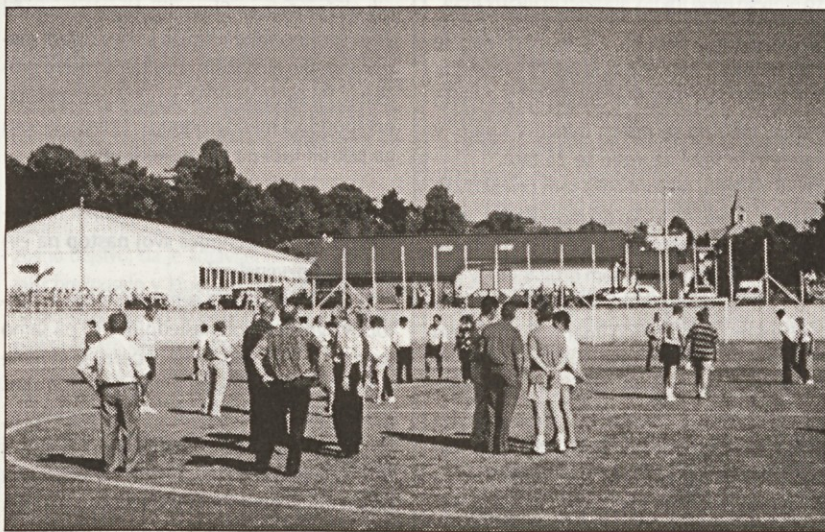
Dosedanja zdravstvena postaja v Podgradu je zadnja leta delovala v popolnoma neprimernih prostorih, nevarnih za osebe in paciente, zato so se predstavniki občine in ministrstva za zdravstvo spomladi 1994 odločili za gradnjo nove na nekdanjem vojaškem igrišču. Po ocenah dr. Ivce Smajla, direktorice Zdravstvenega doma Ilirska Bistrica, je novogradnja skupaj z opremo in aparaturami vredna 50 milijonov tolarjev. K tej vsoti je treba prišteti še 16 milijonov tolarjev, kolikor naj bi po predvidevanjih stala ureditev okolice. Do odprtja je bila porabljena polovica tega denarja, saj je bilo treba obnoviti dva razpadajoča zidova, postaviti zaščitne ograje, navoziti zemljo in asfaltirati cesto ter parkirišče.

Podgrajska zdravstvena postaja, po načrtih ilirskobistriškega studia Villa so jo zgradili delavci Kraškega zidarja iz Sežane, ima 140 kvadratnih metrov uporabne površine (čakalnica, splošna in zobozdravstvena ambulanta, klubski prostor za osebe, garderoba, labora-

torij, prostor za patronažno službo in nego pacientov na domu). V vseh prostorih je nameščena povsem nova pohištvena oprema. Razen zobozdravstvenega stola, ki ga bodo

Čeprav se druga podgrajska pridobitev - 40 milijonov vredno nogometno igrišče z merami 93,5 x 64 metrov - po pomembnosti ne more meriti z zdravstveno postajo, so si člani Nogometnega kluba Plama Podgrad s pomočjo številnih donatorjev le izpolnili staro željo, da bi vsi sedanji in bodoči igralci te izredno priljubljene športne igre lahko vadili in tekmovali doma. Igrišče, ki je začelo nastajati konec osemdesetih let na zahtevnem terenu v neposredni bližini podgrajske osnovne šole in telovadnice, so člani kluba z ogromnim številom prostovoljnih delovnih ur lepo uredili, tako da mu manjkajo samo še tribune, slačilnice in električna razsvetljava. Objekt po mnenju **Jadrana Možine**, predsednika Nogometnega kluba Plama Podgrad, ni pomemben samo za razvoj nogometa in športa, temveč tudi za napredek krajev na tem območju, saj bo mladim generacijam omogočal stike z drugimi okolji, kar bo "hkrati priložnost za različno izmenjavo, pretok idej in misli".

Andraž Lipolt, strelca na glinaste golobe (trap), o sredozemskih igrah in evropskem prvenstvu

Lovec na sanje ne more biti realist

Andraž Lipolt, član Trap Kluba Ilirska Bistrica, je bil v Snežniku že večkrat predstavljen, nazadnje pred slabimi tremi leti. Razlog za tokratni pogovor sta dva velika uspeha, ki ju je dosegel v drugi polovici preteklega meseca: prva medalja kakega ilirskobistriškega športnika na mednarodnih tekmovanjih in odmeven rezultat na prvenstvu stare celine v trapu. 23-letnemu Bistričanu, študentu ljubljanske strojne fakultete, je po lanskem letu, v katerem se ni kdove kako izkazal, naposled le uspelo. Če bi na evropskem prvenstvu zadel le enega goloba več, bi nastopil še v finalu.

Na 13. sredozemskih igrah, ki so potekale od 14. do 28. junija 1997 v mestu Bari na jugu Italije, si osvojil bronasto odličje v streljanju na glinaste golobe (trap). Kako si doživljal tekmovanje?

Ko streljamo po olimpijskih pravilih, potekajo tekme dva ali tri dni. V obeh primerih je možno s posebno dvocevno šibrovko zadeti 150 golobov. Če je tekma dvodnevna, imamo prvi dan na voljo 75, drugi dan 50 in v finalu še 25 tarč za najboljših šest strelcev. V drugem primeru streljamo prva dva dneva po 50, tretji dan 25 in dodatnih 25 tarč v finalni seriji. V Bariju je bila tekma 21. in 22. junija. Prvi dan sem od 75 zadel 67 tarč, kar je bilo dovolj za uvrstitev na 5. mesto, ki sem si ga delil s tekmovalcem iz Španije. V nedeljo sem od 50 možnih naprej zadel 45 tarč in se prebil na 4. mesto, v finalni seriji pa sem nastreljal še 22 tarč. Čeprav so bile razlike na koncu zelo majhne (na 4. mesto sta se samo z enim zadetkom manj uvrstila predstavnika Španije in San Marina), je bilo mojih 134 golobov dovolj za 3. mesto oziroma bronasto medaljo.

Skoraj vsa strelišča, na katerih sem streljal, imajo v ozadju gozd, v Bariju pa je zgrajeno na hribu. Ker se oranžne tarče kmalu po izstrelitvi dvignejo, so se skoraj zlele z nebesno modrino v ozadju. Prav zaradi slabe vidljivosti so bili rezultati vseh strelcev, razen najboljšega, nekoliko slabši, kot bi sicer bili. V Bariju se je za streljanje na glinaste golobe prijavilo 19 tekmovalcev. V primerjavi s številom tekmovalcev v drugih disciplinah, na primer v atletiki, kjer je nemalokrat nastopilo le šest ali sedem tekačev, je bil trap ena izmed najbolj množičnih disciplin.

Kakšna je bila Tvoja pripravljenost pred nastopom na sredozemskih igrah. Si pričakoval tako velik uspeh?

Za vsako državo sta lahko nastopila le dva tekmovalca. Iz Slovenije sem bil edini, saj sem samo jaz dosegel normo, ki je znašala 117 od 125 možnih zadetkov. Če k temu rezultatu prištejem še 24 golobov, ki sem jih nastreljal v finalni seriji konec maja na tekmi za Veliko nagrado Slovaške v Banski Bistrici, to pomeni, da sem bil pred tako pomembnim tekmovanjem izvrstno pripravljen, saj sem izenačil tudi svoj državni rekord (141 golobov). Glede na mojo dobro pripravljenost sem pričakoval uvrstitev v finale; na medaljo sem sicer mislil, a kateri športnik tega ne počne. Če bi v Bariju ponovil rezultat iz Banske Bistrice, bi zaostal samo za Italijanom Giovannijem Peliello, zmagovalcem letošnjih sredozemskih iger, ki je zadel 146 golobov.

Če odislimo pomanjkljivo organizacijo, so si letošnje sredozemske igre po mnenju večine športnikov, njihovih spremljevalcev in novinarjev zaslužile največ kritik zaradi pristranskega sojenja in očitnega favoriziranja domačinov. Se je to odrazilo tudi v Tvoji disciplini? S kakšno konkurenco si se spoprijel?

Tudi v Bariju je bilo za strelca na leteče tarče (trap, double trap in skeet) pripravljenih 9 odličij. Glede na to, da so imeli domačini v vsaki disciplini prijavljena dva tekmovalca, so njihovi trenerji, organizatorji in navijači pričakovali 6 medalj (3 zlate in 3 srebrne), saj zanje drugačen izid sploh ni prišel v po-

štev. Preostale tri medalje naj bi pripadle Špancem. Na koncu so Italijani izgubili le srebrno medaljo v trapu, Španci so osvojili predvidene tri, ena pa je pripadla Sloveniji. Povedati moram, da v primerjavi z drugimi športi, zlasti kolektivnimi, v trapu nisem opazil kakšnih nepravilnosti ali pristranskega sojenja. Tega Italijani prav gotovo niso potrebovali, saj so v tem športu že dolgo med najboljšimi.

Odprije sredozemskih iger je bilo skupno za vse športnike, za strelce na glinaste golobe pa so organizatorji pripravili še posebno slovesnost, kar kaže na izredno popularnost tega športa v Italiji. Poleg tega je še zelo množičen, saj ga po številu registriranih tekmovalcev presega samo še nogomet. Če si nekdo predstavlja, da je streljanje na glinaste golobe dolgačasno, bi moral priti na tekme v Italijo, ki si jih za naše razmere ogleda ogromno število ljudi. Tudi na sredozemskih igrah je bilo podobno in razumljivo je, da so navijali predvsem za svoje tekmovalce.

Sredozemske igre so za strelce na glinaste golobe eno izmed najpomembnejših tekmovanj, na katerem se razen predstavnikov Združenih držav Amerike in Rusije zbere večina najboljših. Letošnje so bile pravzaprav "olimpijske igre v malem", saj se jih zaradi geografskih omejitev niso udeležili le nekateri vrhunski posamezniki, konkurenca pa je bila - to moram poudariti - le za odtenek slabša kot na evropskem prvenstvu. Poleg Italije, ki je že dolgo med najboljšimi, so v trapu močne zlasti Španija, Rusija in Združene države Amerike, v zadnjih letih tudi Izrael, Libanon in še nekatere afriške države, na primer Egipt, kjer bo naslednje leto svetovno prvenstvo.

Po velikem uspehu, ki si ga dosegel na sredozemskih igrah, si takoj odpotoval na evropsko prvenstvo. Si imel težave z motivacijo?

Iz Barija sem prišel 23. junija zvečer, 25. junija zjutraj pa sem že odpotoval na Finsko. Za razliko od sredozemskih iger sem v Helsinkih skupaj z Boštjanom Mačkom iz Murske Sobote in Tomažem Končanom iz Senožec streljal še za slovensko ekipo. Če ga nisem prej, moram omeniti tudi trenerja in selektorja Nika Mejaša, diplomiranega psihologa in nekdanjega strelca, ki me je spremljal že v Bariju in s katerim od začetka letošnjega leta zelo dobro sodelujem. Na evropskem prvenstvu je tekma v trapu zaradi velikega števila prijavljenih v članski in mladinski kategoriji (140) potekala 27., 28. in 29. junija. Prvi dan sem zadel 46 (22, 24), drugi dan 48 (23, 25) in tretji dan še 24, kar znese 118 golobov od 125 možnih. Žal je bil moj rezultat dovolj le za osmo mesto, tako da se nisem uvrstil v finale, v katerem bi imel na voljo še 25 tarč.

Že na začetku tekmovanja sem pričakoval, da bom, glede na težko tekmo v Bariju, imel težave s koncentracijo. Klimatske razmere so bile na Finskem povsem drugačne - v Bariju je bila temperatura okoli 40 stopinj, v Helsinkih pa polovico manj. Formo sem tempiral za Bari, ne za evropsko prvenstvo. Po sredozemskih igrah me je ves čas prežemal občutek, da nisem dovolj motiviran. Po doseženem uspehu ponavadi pride obdobje sprostitve in zadovoljstva; pred odhodom na Finsko sem se celo spraševal, ali naj se evropskega prvenstva udeležim ali ne.

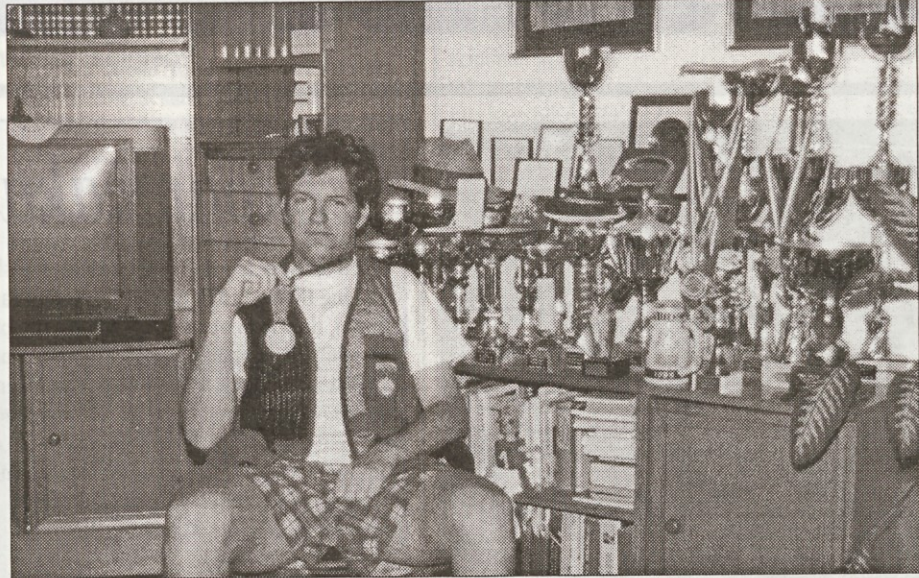

Foto: P. Nikolič

Rezultati vsakega strelca so seveda odvisni tudi od orožja, ki ga uporablja. Tvoja puška je ...

... ena izmed najtežjih, saj na tehtnici pokaže 4,2 kilograma. Razlike v teži pušk dovoljujejo pravila: najlažje imajo kilogram manj, običajno pa tehtajo okoli 3,5 kilograma. Težjo puško sem si izbral predvsem zaradi tega, ker ima manjši odsunek, ki je zelo pomemben za hiter drugi strel, če s prvim zgrešim. Streljam s puško italijanskega izdelovalca Perazzi, ki je poleg Berette eden izmed najboljših na svetu, imam pa jo od začetka lanske sezone. Ker je precej drugačna od tiste, s katero sem streljal v preteklosti, se ji dolgo nisem mogel prilagoditi, zato sem dosegal precej slabše rezultate. Razmišljal sem celo o tem, da bi spet začel streljati s staro. Na začetku letošnje sezone, nekje v marcu, sem spremenil nastavitve in kopito, posledica tega pa so bili veliko boljši rezultati, saj sem bil iz tekme v tekmo boljši.

Kolikor vem, si v zadnjem času zamenjal tudi strelivo?

Streljam z naboji podjetja Elektroplastika iz Križevcev pri Ljutomeru. Moje mnenje je, da so njihovi naboji precej boljši od številnih nabojev za streljanje na glinaste golobe, ki se jih da dobiti v prosti prodaji. Letos bom porabil okoli 15.000 nabojev, čeprav jih moji konkurentje vsaj trikrat več. Jasno mi je, da bom moral povečati število nabojev, sicer najboljših ne bom mogel dohajati. Pri tem me ovirajo predvsem študijske obveznosti. Brez prijazne pomoči prof. Jožeta Šubica, ki mi pomaga reševati vse težave v zvezi s študijem, bi imel časa za streljanje še manj, zato se mu tudi na tem mestu iskreno zahvaljujem. Zahvaliti se moram še podjetju Elektroplastika, Banki Koper, Zavarovalnici Triglav in številnim drugim.

Kaj si pridobil v Italiji in na Finskem?

Če bi se na evropskem prvenstvu uvrstil v finale in ponovil tretje mesto iz Barija, bi dobil status športnika svetovnega razreda. Najvišji naziv, ki ga lahko doseže kak športnik ali športnica v Sloveniji, bi mi omogočil višjo športno stipendijo, ki je lani zaradi menjave puške in slabših rezultatov nisem prejemal. Po sredozemskih igrah imam spet status športnika mednarodnega razreda, ki sem ga potrdil tudi na evropskem prvenstvu.

Boj s pravimi profesionalci vsekakor ni enostaven. Kako ocenjuješ svoj nastop na evropskem prvenstvu?

Prvi dan tekmovanja sem v obdobju 10 golobov zgrešil tri, od naslednjih 115 pa samo še štiri. Po hudi napaki na začetku se je moje stanje uredilo, saj sem v nadaljevanju streljal vrhunsko, a zaostanek je bil le prevelik, da bi ga mogel še nadoknaditi. Žal so mi trije zgrešeni strelji na začetku tekmovanja preprečili uvrstitev v finale in boj za najvišja mesta. Kljub temu sem dosegel najboljši re-

zultat kakega Slovenca na evropskih prvenstvih v streljanju na glinaste golobe. Ne smem pozabiti tudi na uvrstitev slovenske ekipe, ki je osvojila peto mesto in bronasto odličje zgrešila samo za štiri golobe. V ekipnem delu tekmovanja sva z Boštjanom Mačkom zadel vsak 118 golobov, žal pa Tomažu Končanu ni šlo najbolje, saj je bil za deset golobov slabši od naju. Tudi 5. mesto ekipe je najboljša slovenska uvrstitev vseh časov na evropskih prvenstvih v trapu.

V finale so se uvrstili trije Italijani, sredozemski prvak pa je dokazal, da mu ni par niti v stari celine. Giovanni Peliello, ki je v Helsinkih zadel 147 golobov od 150 možnih, je pravi profesionalca, zaposlen v policiji, čeprav se ukvarja samo s streljanjem. Podoben status imajo skoraj vsi najboljši. Američani, na primer, so vsi marinci. Strelca Raymond Debevec, ki je po mojem mnenju eden izmed najboljših slovenskih športnikov, je zaposlen v Slovenski vojski.

Ali obstajajo možnosti, da bi se začel profesionalno ukvarjati s trapom?

O tem sem se že pogovarjal s predstavniki Strelske zveze Slovenije. Če bi hotel živeti od trapa, bi moral biti med prvimi petnajstimi na svetovni lestvici, udeležiti bi se mo-

ral več tekem, nakar bi me podprli proizvajalci orožja in streliva. Lagal bi, če bi rekel, da me profesionalno ukvarjanje s trapom ne zanima, vendar šele takrat, ko bom zaključil študij.

Streljanju na glinaste golobe posvečam že celih deset let, odkar sem kot osnovnošolec v Ilirski Bistrici sprožil prvi strel, veliko pozornosti. Že v tistem času, pozneje pa tudi v srednji šoli, sem treniral petkrat na teden. Sedaj, zlasti pred zahtevnimi tekmami, treniram na Črnih njivah, v Sežani ali Kranju tudi dvakrat na dan. Po kratkem počitku bom nadaljeval s pripravami na letošnje mednarodne tekme: avgusta se bom udeležil treh tekem v Italiji, Avstriji in na Češkem za denarne nagrade, letošnjo sezono pa bom zaključil v Peruju, kjer bo novembra svetovno prvenstvo.

11. julija sta Ti za dva velika športna uspeha čestitala tudi ilirskobistriški župan Stanislav Prosen (na sliki) in predsednik občinskega sveta Zorko Šajn. V pogovoru po uradnem delu si dejal, da imajo slovenski športniki na pomembnih tekmovanjih še vedno težave zlasti takrat, ko je treba prenesti velike psihične obremenitve. Posledica teh so, vsaj javno mnenje se nagiba k temu, sicer zelo dobro bra, a nehvaležna četrta mesta, jih je bilo tudi v Bariju kar nekaj, so jih samo plavalci osvojili pet. Pred tremi leti si se intenzivno ukvarjal avtogenim treningom. Ali mu še vedno posvečaš tolikšno pozornost? Da, vsekakor, zlasti pa od začetka letošnjega leta, ko se prihični pravi na tekmovanja posvečam tudi večkrat na teden. Seveda imajo različne športne discipline različne zahteve, a pri vseh gre za uravnavanje notranje energije, ki jo mora tekmovalca občutiti ali doživeti v smislu pozitivnih dvogovorov v samem sebi. V praksi mi avtogeni trening pomaga tako, da ostanem miren in s pen tudi v času največjih preizkušenj. N sem izjema in včasih se mi zgodi, da zaradi tega, ker se hočem čimprej otresti mučnega napetosti, pritisnem na petelina prej, kot lahko. V takih trenutkih mi pravilno usmerjene pretoka notranje energije zelo pomagajo.

Največja želja vsakega športnika je nastop na olimpijskih igrah. Kaj praviš, Ti bo neko leto uspelo?

Za nastop na olimpijskih igrah mora strelca na glinaste golobe dobiti tako imenovani kvoto. Pristrelja si jo lahko na tekmi za svetovni pokal, a le v primeru, če zmaga. Če jo prouvrščeni že ima, jo dobi drugi in v tej metodologiji naprej. Na svetovnem prvenstvu, ki je vsaki dve leti, podelijo še kvoto prvim šestim tekmovalcem. Če jo imajo, jo dobijo uvrščeni od sedmega do dvanajstega mesta itd. Tudi na evropskem prvenstvu podelijo šest kvot, vendar samo na zadnjem pred olimpijskimi igrami. Če bi na evropskem prvenstvu leta 1999 ponovil uspeh z letošnjega, bi po vsej verjet-

nosti dobil kvoto in s tem povabilo Mednarodne strelske zveze (UIT). Povedati moram, da tekmovalca ne doseže kvote zase, ampak za državo, ki jo zastopa. V primeru, da dosežem, bi Strelska zveza Slovenije dodelila tekmovalca, ki bi odšel na olimpijske igre. Vse bi bilo prav, če bi v Avstralijo odroma Sydney odšel tisti, ki bi jo dosegel, pa nujno, saj se je to, čeprav ne v Sloveniji, že zgodilo.

Udeležba na naslednjih olimpijskih igrah poglobitveni cilj mojega srednjeročnega tekmovalnega načrta in mislim, da ga bom uspešno sničil. V primerjavi z drugimi, strelci na glinaste golobe ponavadi dosežejo najboljši rezultate okrog tridesetega leta. Tekmovalci nameravam še sedem let oziroma dva olimpijska ciklusa.

AKTUALNO

Višje cene vode za obnovo vodovodnega omrežja

Občinski svet se je že januarja seznanil s slabim stanjem ilirskobistriškega vodovodnega omrežja, saj občina zaradi tega, ker država že od konca leta 1991 ne dovoli povišanja cen vode in ostalih komunalnih storitev v skladu z rastjo stroškov, ne more zagotavljati sredstev za tekoče vzdrževanje, kaj šele za naložbe. Komunalno stanovanjsko podjetje, ki je pripravilo poseben načrt investicij in investicijskega vzdrževanja na vodovodnih sistemih Ilirska Bistrica, Knežak in Podstenjšek za obdobje do leta 2007, je za njegovo uredništvu predlagalo višje cene vode. S predlogom KSP se je v celoti strinjal odbor za komunalno in promet, 10. julija (3. nadaljevanje 31. seje) pa ga je podprl še občinski svet, ki je uvedel posebno takso za obremenjevanje okolja in s tem podražil vodo za gospodinjstva in ostale porabnike.

Občinski svet je sklep o uvedbi takse za obremenjevanje površinskih in podzemnih voda sprejel z namenom, da bi na področju ilirskobistriške občine posvečali varovanju okolja več pozornosti in bolj racionalno izkoriščali naravne dobrine. V skladu s sprejetim sklepom bodo gospodinjstva plačevala takso v višini 40,30 ostali odjemalci pa 43,90 tolarjev za kubični meter vode. Porabniki vode v Občini Hrpelje-Kozina bodo plačevali 26,20 tolarjev. Taksa je torej podražila vodo, nove cene pa so približno take kot cene za komunalne storitve v sosednjih občinah. Gospodinjstva bodo po novem plačevala za kubični meter vode 100 tolarjev (doslej 59,10), ostali odjemalci v občini 150 tolarjev (doslej 105), porabniki vo-

de v Republiki Hrvaški 130 tolarjev in v Občini Hrpelje-Kozina 125 tolarjev. Taksa se bo uporabljala za zagotavljanje tekočega in investicijskega vzdrževanja vodovodnih objektov in naprav v ilirskobistriški občini, njena višina pa se bo mesečno usklajevala z rastjo cen na drobno, ki jih objavlja Statistični urad Republike Slovenije.

Komunalno stanovanjsko podjetje predvideva, da bo taksa za obremenjevanje okolja prinesla okoli 20 milijonov tolarjev na leto, s tem in državnim denarjem pa naj bi po načrtu, ki je ocenjen na 411 milijonov tolarjev in razdeljen na tri časovna obdobja, v prihodnjih desetih letih temeljito obnovilo in razširilo zmogljivosti ilirskobistriškega vodovodnega omrežja.

JAVNI RAZPIS

Kreditni za razvoj malega gospodarstva!

Sklad Republike Slovenije za razvoj malega gospodarstva je s soglasjem ministrstva za gospodarske dejavnosti in v sodelovanju s petindvajsetimi bankami 18. julija v časopisu Delo objavil javni razpis za kreditiranje projektov na področju malega gospodarstva. Znesek kreditiranja je 1.300.000.000 SIT, od tega je za dolgoročne kredite namenjeno 1.100.000.000, za kratkoročne kredite pa 200.000.000 SIT. Znesek za jamstva je 800.000.000 SIT.

Na razpis se lahko prijavijo enote malega gospodarstva po določilih Zakona o razvoju malega gospodarstva (Uradni list RS št. 18/91). Prednost pri dodelitvi posojil bodo imeli prosilci, ki nameravajo z novimi programi povečati število zaposlenih, pospeševati in spodbujati konkurenčnost malega gospodarstva (zlasti na mednarodnih trgih), uvajati sodobne tehnologije, ustanovljati in razvijati enote malega gospodarstva z visoko stopnjo inovativnosti, energetske varčnosti in prijaznosti do okolja ter pospeševati zadružništvo pri skupni nabavi najsoodnejše tehnologije, skupnem nastopu na mednarodnih trgih in skupnih inovacijah.

Program prosilcev mora izpolnjevati naslednje pogoje: donosnost, likvidnost in zaprtje finančne konstrukcije med uresničevanjem programa po cenah v konvertibilni valuti. Kriteriji za ocenjevanje programov so: obstoječe število delavcev in možnost novih zaposlitev, konkurenčnost, izvozni in razvojni vidiki, lastna udeležba, interna stopnja donosa, tehnološka naravnost, inovativnost, vpliv na okolje in podpora v regiji. Prosilec lahko vloži zahtevek za posojilo, če znaša predračunska vrednost investicije največ 90.000.000 SIT. Maksimalna višina posojila je lahko največ 50% predračunske vrednosti. Posojila lahko pridobijo prosilci, ki imajo med viri financiranja zagotovljenih najmanj 30% lastnih sredstev. Dolgoročna posojila se odobravajo za dobo vračanja, ki je odvisna od poslovnega načrta in narave vlaganja, kratkoročna posojila se odobravajo za dobo vračanja do enega leta. Obrestna mera znaša TOM + 6,0% letno. Isti pogoji veljajo tudi v primeru, če prosilec vloži zahtevek za jamstvo, vendar največ do 80% vrednosti glavnice bančne-

ga posojila. Možne oblike zavarovanja jamstva so: zastava nepremičnin, premičnin in vrednostnih papirjev, poroštvo drugih oseb ter kombinacija različnih oblik zavarovanja.

Vloga za posojilo mora vsebovati obrazec Sklada za pridobivanje pomoči, ki ga prosilci lahko dobijo v **Oddelku za gospodarstvo in finance Občine Ilirska Bistrica, Bazoviška 14, tel. 41-361**, poslovni načrt za dolgoročno posojilo, **pozitiven bančni sklep o upravičenosti investicije**, dokazilo o poravnanih davkih in prispevkih, pisno izjavo o pridobitvi sredstev iz podobnega naslova na občinski ali republiški ravni, za gospodarske družbe fotokopijo sklepa o vpisu družbe v sodni register z vsemi prilogami, za samostojne podjetnike fotokopijo priglasitvenega lista, za obrtnike fotokopijo obrtnega dovoljenja, obvestilo Zavoda za statistiko o dejavnosti in matični številki, za vse prosilce navedbo števila zaposlenih s priloženimi fotokopijami obrazcev prijav delavcev v zavarovanje ter podatke o izdelevalcu poslovnega načrta in njegove reference. Poleg navedenih dokumentov mora vloga vsebovati še poslovno poročilo za leti 1995 in 1996 (skupaj z bilanco stanja in izkaza uspeha), poslovni načrt ali investicijski elaborat, predlog zavarovanja in kopijo podpisnega kartona Agencije RS za plačilni promet, nadziranje in informiranje.

Vloge za dodelitev posojila je treba poslati na naslov: **Sklad RS za razvoj malega gospodarstva, Štefanova 5, 1000 Ljubljana, telefon (061) 217-872**. Rok za prijavo je odprt od objave do porabe namenskih sredstev. Vloge, ki bodo prispjele do 10. v tekočem mesecu, bo obravnaval Upravni odbor Sklada do konca meseca. Prvo odpiranje vlog bo v avgustu 1997.

PREJELI SMO

Kdaj se bo prebudil TOKIS, lastnik odlagališča Globovnik

V šestdesetih, še intenzivneje pa v sedemdesetih letih, ko je proizvodnja v TOK-u tekla s polno paro, je ta tovarna pridno odlagala svoje industrijske odpadke na deponijo Globovnik. Vsi vemo, kje je ta Globovnik, tudi turisti, tako domači kot tuji, ki se po cesti Pivka-Ilirska Bistrica vozijo proti morju. "A ja, to je pa tam, kjer zelo smrdi in zaudarja." Tako običajno rečejo.

V letih, ko je TOK kopljal odpadke, je tudi dobro posloval, toda za odpadke in smrad se ni brigal. Bistveno je bilo, da je tekla proizvodnja in da so ljudje imeli kruh. Celotna družba v občini je bila neosveščena in enosmerno razmišljujoča, vrsta direktorjev tedanjega TOK-a pa brezbržna za ekologijo kraja.

Že dobrih 7 let pa podjetja TOK ni več, ostalo pa je odlagališče Globovnik in z njim smrad ter onesnaženje tako zraka kot vode. Izcedne vode z odlagališča odpadkov prihajajo v potok Trnovšek, nato v reko Reko in po njej v Škocjanske jame, ki so mimogrede vpisane v register svetovnih naravnih znamenitosti v okviru OZN, na dan pa pridejo v nižje ležeči Italiji.

O Globovniku niso vodili uradnih podatkov, ker je bilo tako najbolje, da se ni vedelo, koliko odpadkov iz TOK-a gre na deponijo. Odpadke so odvažali s traktorskimi prikolicami; najprej z običajnimi, ker pa je prišlo do raztresanja značilnega plavosivega odpadnega blata po cesti, so pozneje uvedli posebne prikolice. Ko je proizvodnja dobro tekla, so vsak dan odvažali 12-18 m³ odpadkov. Tovarna je delala neprekinjeno, noč in dan, petek in svete.

Odlagališče je bilo zaprtega tipa, namenjeno le TOK-u, ki je bil njegov lastnik. De-

ponije niso nadzirali, tako da je lahko tudi kdo drug odložil svoje, morda strupene odpadke. Važno je tudi to, da zemljišče pred začetkom odlaganja ni bilo posebej pripravljeno za odlagališče, ki je dobilo razsežnost 100.000 m³ odpadkov.

Ta gora odpadkov je sedaj prepuščena sama sebi. TOK je šel v stečaj in v likvidacijo, njegov naslednik TOKIS d.o.o., ki je kupil TOK in s tem tudi odlagališče Globovnik, pa modro molči. In vendar je treba na tem mestu povedati, da je podjetje TOKIS kot lastnik Globovnika dolžno sanirati to odlagališče, zato je vsakršno njegovo sprenevanje o neodgovornosti glede Globovnika odveč.

Precejšen del doline je obremenjen s tem smradom, še posebno naselji Trnovo in Topolc. Visoke koncentracije amoniaka, povečana vsebnost arzena in nitratov, velika vsebnost sulfatov in ne nazadnje nižje koncen-

tracije cianida, vse to vsebujejo odpadki v Globovniku. Kdo si upa trditi, da te kemijske sestavine ne škodujejo zdravju? Izcedne vode z odlagališča negativno učinkujejo na floro in favno na odlagališču in v njegovi neposredni bližini.

In kako se bo na vse to odzvalo podjetje TOKIS? Nemo in brezbržno ne bo moglo ostati v nedogled, kajti krajani Trnovega in Topolca so na skupnem sestanku letošnjega februarja zahtevali, da se deponijo Globovnik sanira in na tem tudi vztrajajo.

V občinski upravi so začeli razmišljati in pripravljati program sanacije Globovnika, kar pomeni velik premik, enako pa bo moralo storiti tudi podjetje TOKIS oziroma seči v svojo mošnjo ter sofinancirati sanacijo svojega Globovnika.

Občinski odbor SDS
Ilirska Bistrica

IZ DRŽAVNEGA ZBORA

Zapostavljeno obrobje

Ministru za zdravstvo Marjanu Jerebu je bilo 4. julija na 6. redni seji Državnega zbora Republike Slovenije postavljeno naslednje vprašanje:

V slovenskih perifernih področjih, gre predvsem za občine, ki so bolj oddaljene od večjih urbanih središč, se že daljše obdobje pojavlja vprašanje kadrov na področju zdravstva in zobozdravstva. Prihajam iz Občine Ilirska Bistrica, ki ima osem zobozdravnikov. Od teh osmih bo pet zobozdravnikov odšlo prej kot v petih letih - to pomeni v krajšem času, kot traja študijsko obdobje na fakulteti - v penzijo.

Za ta poklic trenutno študira le en študent. Ministru za zdravstvo sprašujem, kakšna je njegova kadrovska politika glede zaposlovanja kadrov na področju zdravstva in zobozdravstva za periferna področja, kot je ta primer Ilirske Bistrice?

Gospod minister, ali ne bi kazalo številčno zmanjšati vpisa študentov, ki prihajajo iz favoriziranih ljubljanskih srednjih šol ter povečati vpis študentov iz srednjih šol perifernih področij ter na ta način zagotoviti potrebne zdravstvene kadre?

S tem bi dobili domače strokovnjake, ki bi službovali v svojih domačih krajih, saj je dobro poznano dejstvo, da je zdravnik ali zobozdravnik rajši brezposeln v Ljubljani, kot da ima službo na periferiji, istočasno pa bi prekinili dolgoletno prakso uvoza kadrov iz drugih držav.

Prav gotovo navedeno vprašanje ne bo že samo po sebi rešilo problematike. Vsekakor pa opozarja na zelo važen negativni trend vodenja kadrovske politike v slovenskih perifernih občinah.

Vladimir Čeligoj,
poslanec SDS v DZ RS

AVTOMOBILIZEM

Letos brez novega rekorda

Mednarodna dirka FERRARI 97 PETROL GRAND PRIX, ki jo je na 4,3 km dolgi progi od Ilirske Bistrice do Šembij že tretjič zapored organiziral Ferrari klub iz Ilirske Bistrice, je štela za FIA prvenstvo srednjeevropske cone, prvenstvo FIA Challenge, pokal Peugeot in kar tri državna prvenstva: Slovenije, Hrvaške in Avstrije. Gledalci so lahko uživali v mojstrovinah in hitri vožnji več kot 70 nastopajočih voznikov iz sedmih držav. Ti so nastopili v okrog 15 razredih avtomobilov, kar je pomenilo pravo pašo za oči in vznemirljive vibracije za ušesa, čeprav je letošno razpredelnico poleg tehničnih in taktičnih napak nekaterih tekmovalcev krojilo tudi vreme.

Največ pozornosti so bili seveda deležni najhitrejši. Gledalci so pričakovali predvsem nastop Italijana Maura Nestija, 9-kratnega zmagovalca evropskih gorskih preizkušenj in 17-kratnega italijanskega prvaka, ki naj bi popravil svoj lanski hitrostni rekord, tokrat s prototipom bređa P1 in BMW-jevim motorjem. Letos je v absolutni konkurenci nepričakovano slavil Čeh Josef Krečmer s prototipom lucchini P3-96 M. Mauro Nesti, ki je po drugi (najhitrejši) vožnji zaostal za Čehom in svojim lanskim rekordom proge (1:53,48) le nekaj desetink sekunde, na tretji vožnji ni nastopil zaradi nove nevihte oziroma mokre ceste.

Za vse poznavalce avtomobilističnega športa so bili zanimivi tudi nastopi slovenskih voznikov, ki so z več ali manj sreče odpeljali vse tri vožnje ali pa celo končali nastope na jutranjih treningih. Na progi od Ilirske Bistrice do Šembij se je namreč odvijala četrta letošnja dirka za slovensko gorsko-hitrostno avtomobilistično prvenstvo, prve tri so dobili Martin Črtalič (Učka), Slavko Dekleva (Grgar) in Tomaž Jemc (Golica), je bil najboljši Jani Trček (ford escort cosworth RS), ki je pristal na 5. mestu v absolutni konkurenci.

Žal je slabo vreme skazilo zaključek dirke v Šembijah, tako da podelitev priznanj in pokalov, modna revija in izbor miss Ferrari 97 - pika na i celotni prireditvi - ni izzvenela tako, kot bi si želeli tekmovalci, gledalci in organizatorji.

Rezultati: 1. Josef Krečmer (Češka, lucchini P3-96M) 6:28,07, 2. Felix Pailer (Avstrija, lancia integrale 16V) 6:34,97, 3. Gottfried Kogler (Avstrija, ford escort cosworth RS) 6:42,12, 4. Patrik Semlbauer (Češka, formula opel lotus) 6:50,65, 5. Jani Trček 6:51,99, 6. Tomaž Jemc 6:52,59 (oba Slovenija, ford escort cosworth RS), 7. Niko Pulič 6:58,00, 8. Lucio Stoll 6:58,68 (oba Hrvaška, ford escort cosworth RS), 9. Boris Popovič (Slovenija, mitsubishi lancer EVO III) 7:09,68, 10. Gianni Di Fant (Italija, ford escort cosworth RS) 7:11,44 itn.

Z. Debevc

Snežnik

Naslov uredništva:
Bazoviška 40, 6250 Ilirska Bistrica,
tel. 067/81-297, fax. 067/41-124

Ustanovitelj: Borislav Zepinulovič

Izdajatelj: "GA Commerce", Bazoviška 40

Glavni in odgovorni urednik:
Borislav Zepinulovič

Uredniški odbor: Dimitrij Bonano,
Vojko Čeligoj, Zdravko Debevc, Franc Gombač,
Ivko Spetič (predsednik)
Urednik, novinar in lektor: Branko Zidarič
Urednik športne strani: Zdravko Debevc
Tehnični urednik: Raymond Fabijanič

Tisk: "GA commerce" Ilirska Bistrica
Naklada: 1250 izvodov

11. PREMSKA SREČANJA

Svobodni trg sprejme in si dovoli spreminjati vse

Združenje književnikov Primorske in Zveza kulturnih organizacij Ilirska Bistrica sta v nedeljo, 22. junija, na Premskem gradu pripravila že enajsta Premska srečanja. Predsednik združenja Edelman Jurinčič, ki je bil letos tudi v vlogi moderatorja, je vsaj delno izpolnil obljubo iz lanskega leta: takrat je namreč dejal, da si bo prizadeval za drugačno, bolj svežo podobo vsakoletnega dogodka, ki naj bi na Prem privabil več primorskih literatov s te in one strani državne meje.

Žal število literatov tudi letos ni bilo kaj prida večje. Poleg dopoldanskega srečanja primorskih srednješolcev, ki so sodelovali na etnografsko obarvanem literarnem natečaju 25. dijaško obmejno srečanje Primorske z naslovom 'Moj dom je stara hiša' (nagrada si je po mnenju Francija Čemigoja in dr. Duše Krnel-Umek, voditelj srečanja mladih, zaslužil dijak sezanske gimnazije Igor Pirc za besedilo z naslovom 'Baptizatorum'), so primorski literati priredili še okroglo mizo in literarni večer, na katerem so nastopili: Jurij Paljk, Alferija Beržan, Peter Semolič, Ismet Bekrič, Vera Pejovič, Boris Biletič in Miran Košuta. V kulturnem programu so sodelovali člani Konjeniškega društva Snežnik Ilirska Bistrica, Franc Gombač in pevska skupina Hruški fanti.

Letos so namenili osrednjemu delu srečanja - namesto uvodnega referata se je začel s predvajanjem 'Bojevnikov', radijske burleske Marjana Tomšiča - veliko več pozornosti, saj so živo, neposredno in odprto razpravljali na temo 'Poglavitni sovražnik pisateljev ni več država, ampak svobodni trg, natanko tisto, kar smo hoteli in kar zdaj imamo' oziroma o težah Evalda Flisarja, predsednika Društva slovenskih pisateljev, ki jih je zbranim predstavil Edelman Jurinčič: slovenske pisateljice moti zlasti to, da svobodni trg ni enak za vse, saj na njem zmagojuje močnejši, tisti, ki imajo več kapitala; leposlovne knjige se podrejuje tiraniji dobička in izgublja bitko z literarnim kičem; avtorjev umetniških del je čedalje manj; svobodni trg je uničil prevode prepotrebni del, brez katerih bomo Slovenci izgubili stik z Evropo; knjižnice v poplavi izdanih knjig zaradi tega, ker so pri nas tako zelo drage, nekaterih ne morejo kupiti; zapirajo se knjigarne itd., skratka, na tem področju vlada vsesplošna zmeda, v kateri je težko presoditi, kaj je dobro, kaj boljše in kaj zanič. Ustvarjalci se čutijo izigrane in odrinjene na rob, zato ni čudno, da se sprašujejo, po njihovem pa bi se morala tudi slovenska država, kaj bi bilo treba storiti, da bi se natisnilo več kvalitetnih in cenejših leposlovnih knjig.

Vse to zadeva tudi primorske literate, ki so "ogroženi in zapostavljeni", saj primorska li-

terarna snovanja in Premska srečanja sploh ne zanimajo Društva slovenskih pisateljev. V razpravi je bilo poudarjeno zlasti to, da bi moralo ministrstvo za kulturo pripraviti načrt predvajanja slovenskega leposlovja v tuje jezike, pri čemer bi morali z "osebno zavzetostjo" sodelovati tudi ustvarjalci (Vera Pejovič); ZKP bi moralo na srečanja vabiti italijanske in hrvaške literate (letos je bil prisoten Boris Biletič, predsednik istrskega pododbora Društva hrvaških pisateljev, ki je združenju ponudil sodelovanje) ter jih seznanjati z novostmi, zlasti s "prevodov vredno, a zapostavljeno slovensko književnostjo za otroke" (Ismet Bekrič); izražena je bila potreba po "statistični študiji o literarnem življenju" ter obnovitvi stikov med literati in bralci (Vida Mokrin Pauer); združenje bi moralo storiti znatno več za predstavitev novih knjig (Boris Pangerc); država ne skrbi dovolj za knjigo, v šolah je uvedla izredno učinkovit sistem nadzora nad branjem (Marija Mercina); mladi avtorji nimajo odskočnih desk, zanimanje za leposlovje je majhno (Slavko Gaberc); primorski časopisi "sekajo noge literaturi", saj redko objavljajo leposlovne sestavke ali pesmi (Jolka Milič); združenje bi se moralo odzivati na spremembe in na probleme znotraj kulture - "če ne reagiramo, nas preprosto ni" (Marjan Tomšič) itd.

Primorski književniki so za razliko od prejšnjih let izrekli kritiko tudi sami sebi, čeprav na letošnjih Premskih srečanjih razen podpisovanja peticije proti obdavljenju knjig in avtorskih honorarjev niso razrešili nobene temeljne dileme. Rečeno je bilo, da bi morali postati bolj elastični v odnosu do založnikov, povečati prisotnost v medijih, zlasti v časopisu Primorske novice, ter odhajati med bralce. Zdi se, da so se, "zaprti v svoje prostorske in imaginarne meje", sprijaznili s časom, ki ni naklonjen leposlovju, za skupno akcijo pa so najbrž preveliki individualisti. Kljub temu so se vsi strinjali z Marjanom Tomšičem, tudi Edelman Jurinčič, ki je na koncu predlagal, da bi združenje književnikov s pomočjo vseh primorskih občin ustanovilo poseben sklad, ki bi izdajal leposlovne knjige ne kot tržno blago, temveč kot umetnost.

Na literarnem večeru je nastopil tudi Jurij Paljk, pesnik in časnikar iz Furlanije-Juljske krajine.

NOVE KNJIGE

» V bridkosti človek ne laže «

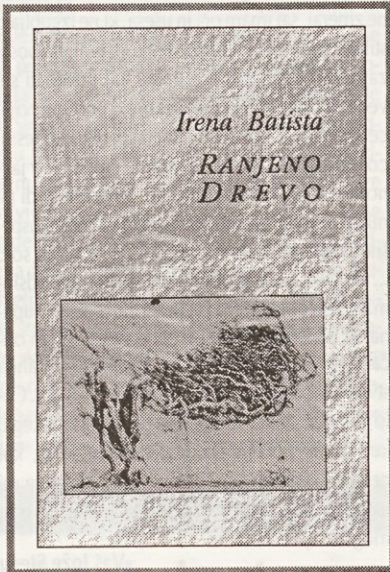
Zadnja ilirskobistriška kulturna prireditev pred poletnim zatišjem se je zgodila v nedeljo, 6. julija, ko je bila v Zarečici predstavljena knjiga Irene Batista 'Ranjeno drevo'. O prvencu pred letom umrle avtorice, ki zajema izbor proze in poezije, sta v kmečkem okolju pri Spodnji Kotlarjevih spregovorila pisatelj Marjan Tomšič in prof. Jasna Čebtron. Knjigo je izdala Mestna občina Koper, z ilustracijami jo je opremil akademski slikar Milan Batista. Na predstavitvi, organizirala jo je Zveza kulturnih organizacij Ilirska Bistrica in gostitelji, družina Batista, so sodelovali še avtoričin soprog Slavko Batista, ki je na violinskih citrah spremljal vnukinjo Metko pri petju in igranju na violončelo ter pastirsko harfo, pevka ljudskih pesmi Ljuba Jenče iz Cerknice, pevska skupina Vasovalec iz Rečice ter povezovalac programa in recitator Franc Gombač.

Irena Batista, rojena leta 1938 v Podovi pri Mariboru, je bila deseti otrok v številni družini primorskega priseljence, zaradi povojnega pomanjkanja in nadaljnega šolanja pa se je njena mati odločila, da jo bo poslala k sorodnikom v Zarečico, kjer je preživela mladostna leta in spoznala življenjskega sopotnika. Po opravljeni gimnaziji v Postojni se je šolala v Ljubljani in se ustalila v Kopru.

Dvaindvajsetletni boj z neozdravljivo boleznijo ni zaprl vrat toplega doma, v katerem so se zbirali slikarji, glasbeniki, pesniki, pisatelji. Eden izmed njih je bil tudi Marjan Tomšič, ki je uredil njeno literarno zapuščino, v prozi in poeziji opisano bolečino, trpljenje, pogum in vztrajnost. 'Ranjeno drevo' vsebuje "bridke, prebridke zgodbe", v katerih Irena Batista razkriva sebe, siromake in brezdomce, težko življenje

kmetov, trpeče in od strojev odvisne bolnike, socialne in politične krivice. Po prepričanju Marjana Tomšiča bodo vse te zgodbe "odmevale v slehernem, vsaj malo občutljivem bralcu," saj je knjiga rezultat resničnega življenja in ne literarne fikcije; "je življenje, ki se je v vsej trpkosti in pretresljivosti strnilo v besede in te v pekoče žive pripovedi."

A te pripovedi niso zgolj navadne. Prof. Jasna Čebtron je dejala, da so napisane z dovolj literarnega talenta, ki je iz Irene Batista izbruhnil takrat, ko je bila njena stiska najmočnejša, ko ji je začelo zmanjkovati telesnih moči ali povedano drugače - zapisane besede so ji pomenile olajšanje. 'Ranjeno drevo' je bilo napisano tudi z vero, da se da z besedami prenesti fizične bolečine in da se s to vero lahko nekaj lepega podari tudi drugim.

Marjan Tomšič, prof. Jasna Čebtron in Franc Gombač pri Spodnjih Kotlarjevih v Zarečici.

OBVESTILA

GLEDALIŠČE JELŠANE

V petek, 15. avgusta, bosta ALOJZ USENIK in LOREDANA JURKOVIČ-ZIDAR, člana dramske skupine Slovenskega kulturno prosvetnega društva 'Bazovica' z Reke, ob 16. uri oziroma takoj po blagoslovitvi kipca sv. Florjana na gasilskem domu zaigrala komedijo ANDREJA JELAČINA "Piknik s tvojo ženo".

NA VIDMU KINO

USODNI NAGON, ameriški barvni, erotični; petek, 22. avgusta, ob 21³⁰, nedelja, 24. avgusta, ob 21³⁰.

EKSPRES EKSPRES, slovenski barvni, ljubezenska komedija; režija: Igor Šterk; igrajo: Grega Bakovič, Barbara Cerar, Lojze Rozman, Peter Musevski, Marko Mandič, Gregor Čušin, Cole Moretti; sobota, 23. avgusta, ob 21³⁰, nedelja, 24. avgusta, ob 19. uri.

UMOR V BELI HIŠI, ameriški barvni, psihološka kriminalka; režija: Dwight Little; igrajo: Wesley Snipes, Alan Alda, Diane Lane; petek, 29. avgusta, ob 21³⁰, sobota, 30. avgusta, ob 21³⁰, nedelja, 31. avgusta, ob 21³⁰.

NOVOSTI V KNJIŽNICI

Leposlovje za odrasle

Ballard, J. G.: Trk; Čar, A.: Igra angelov in nepotirjev; Dumas, A., père: Grof Monte Cristo; Greenway, R.: Lestev do zvezd; Gregorčič, S.: Pesmi; Griskam, J.: The firm; Jarc, M.: Jalov dom; Jeraj, V.: Iz Ljubljane čez poljane; Jug, K.: Stena in smrt: planinčevi zapiski; Krušnik, S.: Smeh na vseh poteh; Morovič, A.: Vladarka; Rode, J.: Vsega je kriva Hedika; Roth, G.: Zimske potovanja; Sheldon, S.: Jutro, poldne, noč; Stropnik, I.: Rosa ni pozabila name; Welsh, I.: Train-spotting; Žabot, V.: Volčje noči; Žerjal-Pavlin, V.: Uglasevalni ton.

Strokovna literatura za odrasle

Bellinger, G. J.: Leksikon mitologije: 3000 gesel o mitih ljudstev od pradavnine do sedanjosti s 400 ilustracijami; Benko, V.: Zgodovina mednarodnih odnosov; Bogataj, J.: Naše gostilne: izbranih 52 na Slovenskem; Božič, I.: Poskrbimo za ptice; Campbell, M.: Najnovejša tehnika o golfov; Cawthorne, N.: Spolno življenje diktatorjev: nespoštljivo razgaljanje despotov, trinogov in drugih pošasti. Spolno življenje papežev: neolepšana resnica o rimskih papežih od sv. Petra do današnjih dni; Corrigan, J.: Računalniška grafika; Habič, M.: Prestolnica Ljubljana nekoč in danes /A pictorial chronicle of a capital city/; Harris, G. N.: Alles gutel. Priročnik za pisanje pism v nemščini; Ilustrirana zgodovina sveta; Italijanski popotnik: slovarček besednih zvez z izgovarjavo; Kovačič, A.: Načrtovanje in gradnja informacijskih sistemov; Kovačič, R.: Prerokovanje iz ciganskih kart; Ljudske modrosti v pregovorih; Mihajlovič, B. M.: Zdravljenje s sadjem in zelenjavo; Mrhar, P.: HTML: programiranje Web strani, Internet: od elektronske pošte do

navidezne resničnosti, Microsoft Word 7.0 za Windows 95, Prvi koraki v svet računalništva. Računalniške zanke in nezanke, Turbo Pascal; Muharjenje; Pagon, M.: Modri Internet: uporaba Interneta na policijsko varnostnem področju; Papič, M.: Osnove snemanja z video kamero; Snoj, M.: Slovenski etimološki slovar; Suša, B.: Uspešno poslovno prepričevanje; Šušteršič, A.: Adobe Photoshop, CorelDRAW 5.0, CorelDRAW 7.0, Microsoft Excel 7.0 za Windows 95, Windows 95; Tajnikar, M.: Tvegano poslovanje: knjiga o gazelah in rastočih poslovanjih; Tavčar, M. I.: Razsežnosti managementa; Trnec, B.: Vrhunske prodajne strategije.

Leposlovje za mladino

Andersen, H. C.: Divji labodi; Arhar, V.: Zgodbe o Sanjaču; Bajo, B.: Pojdemo k morski obali; Coolidge, S.: Katy potuje v Evropo; Disney, W.: Dama in Potepuh; Gilchrist, C.: Carjev Ivan in Žar ptica; Leeson, C.: Zviti lisjacek Fred; Marsden, V.: Pikec!; Singer, M.: Čebelica, Metuljček; Vidali, R.: Lepi moj domček, čeprav je samo za en lonček!; Zupan, D.: Maščevanje stane šne juhice; Zvezdna ladja: pravljice sodobnih svetovnih pisateljev.

Strokovna literatura za mladino

Budd, J.: Najlepša knjiga o konjih; Daitz, M.: Domislice iz narave za spretno roko, Domislice iz odpadkov za spretno roko; Maynard, C.: Zanimivosti o živalih; Morgan, S.: Človeško telo, valji v gibanju, Življenje rastlin; Norwood, R.: Zakaj jaz? Zakaj to? Zakaj zdaj?; Rahir, R.: Hajam iz jajca; Reja, M.: Briška kuhinja; Rožič, A.: Etika in družba za osnovno šolo; Walter, C.: Kdaj bo prišla pomlad?

Devet desetletij planinstva pod Snežnikom

S prijatelji k prijateljem v gore!

7 Kljub zahtevnemu organizacijskemu delu pri utrjevanju društva, delu s članstvom, z mladino in izrednim naporom pri gradnji petih postojank, Vilharjeve kočice v Črnem dolu, Cankarjeve kočice na Sviščakih, Koče na Snežniku, snežniške ceste in Planinskega doma na Sviščakih ter Koče na Kozleku, je planinsko društvo vsa desetletja skrbno negovalo in obranjalo svoje osnovno poslanstvo: člane in številne ljubitelje narave je organizirano vodilo v gore, navajalo izletnike na plemenito sožitje z naravo, posebej z visokogorskim svetom, in obranjalo tovariško druženje svojega članstva. V gore je društvo samo v zadnjih dveh desetletjih popeljalo nad sto tisoč izletnikov. Snežnik je za vse društvene izletnike vedno ostajal spoštljiv planinski cilj, vreden posebne pozornosti v vsakem letnem času.

Snežnik je bil tudi cilj prvega večjega društvenega izleta, ki ga beleži društvena kronika: skupina bistriških planincev je zadnjega julija in 1. avgusta leta 1909 opravila pohodni podvig iz Il. Bistrice skozi Grdo drago na Snežnik in čez Čarbransko polico po "krasni cesti skozi Leskovo dolino, Lož, Cerknico v Rakek." Gotovo je obisk Snežnika, Planinca in Črnega dola pomenil kar velik napor. Današnjih modernih cest ni bilo. Kolovozne poti, po katerih so iz Bistrice pešačili ali pa se z vozovi vsaj malo približali Snežniku, so bile skromne, slabo vzdrževane in brez kačipotov. Posebno vzpodbudo za obiske Snežnika je pomenil najem stare črnodolske gozdarske kočice v letu 1909 in na njenem mestu zgraditev nove planinske postojanke - Vilharjeve kočice v letu 1914. Prva svetovna vojna in čas po njej sta domačim planincem bistveno omejila hojo v gore. Snežnik je postal mejna gora med dvema sovražnima državama, ki je kasneje dobila še vojaški objekt na svojem temenu. Obisk Snežnika je vsem pomenil častno in posebno domoljubno dejanje, ki je v času vse večjega fašističnega in raznarodovalnega pritiska dobil še večjo težo.

tako da so bistriške planince pod vrhove slovenskih gora in Gorskega kotara vozili avtobusi, včasih celo posebni vlaki. To je bilo obdobje najbolj masovnega planinskega izletništva na Bistriškem, saj je planinstvo odprlo vrata v svet narave in gora mladini ter mladim po srcu iz vseh krajev naše občine. Izletništvu so se pridružile tudi nove oblike obiskov planinskega sveta: pohodi, planinska srečanja s številnimi prijateljskimi planinskimi društvi na Slovenskem in v Jugoslaviji, orientacijska tekmovanja, tako republiška kot zvezna, spominske prireditve v gorah, udeležba na "dnevih slovenskih planincev" po vsej domovini, hoja po transverzalnih poteh. Planinstvo je tudi na Bistriškem postalo poseben, bogatejši način življenja. "Novoletni obiski Snežnika" pomenijo že uveljavljeno obliko planinskega družabnega življenja. Že dobra tri desetletja si namreč ljubitelji planinstva prav na Snežniku izrečejo prva voščila v novem letu, bogata tudi s planinskimi željami.

Znameniti "zimski vzponi na Snežnik", ki jih društvo že 23 let pripravlja v začetku marca, dosedaj pa se jih je udeležilo več kot 80 tisoč planincev iz vse Slovenije in zamejstva, so se začeli

DOBRAČ (2167 m), 14. OKTOBER 1978, V BELJAŠKIH ALPAH NA AVTRIJSKEM KOROSKEM. Na vrh te izredno razgledne gore med Triglavom in Velikim Klekom se je povzpelo osemdeset bistriških planincev. Organizator dvodnevne izlete po Gorenjski in Koroski je bil skoraj osemdesetletni planinski prijatelj Janko Sicherl iz Kranja.

trajen termin prvo soboto in nedeljo po 8. marcu. Ker so zimski vzponi postali največja planinsko-rekreativna prireditve na Primorskem in širše, za njihovo izvedbo že dolgo skrbi poseben odbor. Doslej so ga vodili Janko Muha, Jože Žnidaršič in Hinko Poročnik, ki še vedno opravljata to zahtevno nalogo.

"Poletnih pohodov na Snežnik" se udeležuje manjše število pohodnikov (okrog 300), zato so veliko bolj intimni, saj jim poletni čas omogoča sprehode tudi po okolici Snežnika in spoznavanje zanimivosti, ki jih skriva naše planinsko področje. Dolga leta so bili poletni obiski Snežnika, času primerno, vezani na razne spominske datume, kot sta bila 4. julij, dan borca, pa 22. julij, dan vstaje, da bi se zadnja leta ustalili na najbližji nedelji okrog 12. avgusta, ki ga društvo slavi kot svoj praznik. Letošnji poletni pohod, ki bo v nedeljo, 17. avgusta, bo že 29. po vrsti in ga bodo bistriški planinci povezali s praznovanjem visokega jubileja.

"Dnevi slovenskih planincev", ki praviloma potekajo vsako drugo nedeljo v septembru z osrednjo planinsko prireditvijo na enem od slovenskih planinskih področij, so pogosto zvalili bistriške planince na številne zanimive planinske predele Slovenije. Kje vse so bili: na Boču, v Vratih pod Triglavom, v Završnici pod Begunjščico, v Logarski dolini, v dolini Krme, na Loki pod Raduho, na Planini na Kraju, v Bohinju, na Gorjancih, na Tolminskem. Peti dan slovenskih planincev je v nedeljo, 14. septembra 1975, uspešno pripravilo ilirskobistriško planinsko društvo in na Sviščakih ter Snežniku gostilo nad tri tisoč planincev iz vse Slovenije in slovenskega zamejstva.

Kot izletniška vabila v gore in planinski svet med številne planinske prijatelje razumemo tudi udeležbo bistriških planincev na številnih vsakoletnih planinskih prireditvah, ki jih pripravljajo prijateljska društva. Bistriški planinci so redni udeleženci spominskih pohodov na Slavnik (OPD Koper), na Porezen (PD Cerklje), na Javornik (PD Idrinja), Nanos (PD Postojna), na Učko (PD Kamenjak Rijeka), na Vremščico (PD Sezana), na Tisje

4. ZIMSKI VZPON NA SNEŽNIK, 11. MAREC 1978. Na zasneženo goro se je skoraj v strnjeni koloni povzpelo 2000 udeležencev, kar je bilo celo desetkrat več od predhodnih vzponov. Od tedaj število pohodnikov stalno narašča. Tudi zimski Snežnik vabi.

nik PD Snežnik Ilirska Bistrica. V naslednjih letih se je krog širil, bistriškimi planincem pa je ponudil priliko, da temeljiteje spoznavajo ljudi in lepote gorskega sveta po vsej Jugoslaviji. Novi pobratimi so postali: PD Vršačka kula Vršac iz Vojvodine (1981), PD Subra Hercegovni iz Črne gore (1982) in PD Šutman, Dragaš na Kosovem (1985). Bistriški planinci so v krogu teh pobratimskih društev pridobili tudi številne osebne prijatelje, ki so se k njim in na njihove planinske vrhove v naslednjih letih še mnogokrat vračali. Z veseljem pa so pobratimska društva mnogokrat sprejemali tudi na Snežniku in jim predstavili lepote in znamenitosti našega kotička domovine. Bistriškemu planinskemu društvu je vključitev v krog pobratenih PD odprla vrata v planinski svet tedanje Jugoslavije in tudi samo je postalo znano in cenjeno v neprimerno širšem prostoru.

Domači planinci pa so živahno obiskovali tudi zahtevnejše vrhove v tujih gorah. Še posebej naj omenim Veliki Klek (Grossglockner) 3798 m, Hafner 3076 m, Grosswagner in Dobrač 2166 m v Avstriji, povzpeli so se na 2666 m visoki Viš v

Dolomiti, dosegli vrh 3633 m visoke gore Mt. Rose (Anton Zaferd, Avgust Mikuletič, Andrej Petrovič) ter mejna vrhova Kanin in Matajur v Italiji, s koprskimi planinci so se povzpeli na grško sveto goro Olimp (2917 m) in Gerlachovsky Štit (2655 m) na Slovaškem in splezali na najvišjo goro Evrope, 4810 m visoki Mont Blanc (Hinko Poročnik, Ivo Erzetič, Avgust Petrovič, Simon Prosen, Andrej Bergoč in Anton Zaferd). Kar pet domačinov, od tega tri dekleta, se je povzpelo na 5890 m visoki Kilimandžaro, najvišjo goro Afrike (Nadja Jenko-Simonič, Maruška Lenarčič, Anja Štemberger, Bojan Počkar in Jože Valenčič). Društvo je po svojih močeh tudi podpiralo in sledilo vrhunskim alpinističnim podvigom svojega člana Bojana Počkarja, katerega plezalni uspehi v letih 1986-1996 so ostali zarisani v prvenstvenih smereh najzahtevnejših sten številnih gora na skoraj vseh kontinentih.

Razmah planinskega izletništva, podprt s planinskim izobraževanjem domače mladine in članstva, se kaže tudi v vse večjem družinskem izletništvu in obiskih gora v manjših skupinah ali celo posamič. Skoraj tisoč metrov visoki Kozlek, razgledni vrh nad zgornjo dolino reke Reke, v prvomajskih dneh že štiri desetletja gosti čedalje več obiskovalcev. Obisk se je skokovito povečal z izgradnjo planinske postojanke na njegovem vrhu, ki pomeni pravi biser v

planinskem družabništvu. Mnogi člani društva obiskujejo številne transverzalne, vezne planinske poti po vsej domovini, pa tudi v sosesčini in osvajajo prestižne značke za uspešno opravljene planinske poti. No, o tem pa kaj več naslednjik.

Tekst in fotografije: Vojko Čeligoj

NAGRADNO VPRAŠANJE

Tudi naši izseljenci so navezani na Snežnik in domači planinski svet, saj njegovo ime nosita kar dve prosvetni društvi: "SLOVENSKO KULTURNO DRUŠTVO SNEŽNIK" v Luksemburgu in "SLOVENSKO DVOMESTNO DRUŠTVO SNEŽNIK" Albury-Wodonga v južni Avstraliji. Pa tudi planinska žilica jim očitno ne da miru. Franko Zidar iz Topolca se je leta 1991 odpravil v Avstralijo na obisk k bratu Dinu in njegovi soprogi Milki iz Šembij. Obisk je izkoristil tudi za skupen vzpon na MT. KOSCIUSKO, goro v avstralskih Alpah, ki leži v državi Novi Južni Wales. Tokrat vas sprašujemo po višini te gore, ki je obenem najvišji vrh Avstralije.

Vaše odgovore čakamo do 15. avgusta 1997, izrebanko(ca) pa bomo nagradili z enoletno naročnino na SNEŽNIK.

ODGOVOR

SNEŽNIK bo eno leto prejela HELENA BRNE z Dolnjega Zemona.

TITOV VRH (2747 m), 23. MAJ 1989, V ŠAR PLANINI, NAJVIŠJA GORA MAKEDONIJE. V štirih obiskih je to goro in tetovske planince obiskalo kar sedemdeset bistriških planincev. Na sliki je skupina Bistričanov z dragima prijateljema (pokrita sta z belima kopicama), prof. Bistrico Mirkulovski, Bistričanko po očetu Marku Kranjcu, znano javno delavko in makedonsko pesnico (levo), in Salemom Marušičem, velikim društvenim prijateljem in planinskim organizatorjem iz Mostarja, žrtvijo vojne v Bosni in Hercegovini.

v Zasavju (PD Litija), "po spominskih poteh bazoviških junakov" (ŠD Slova Bazovica), pa na "spominskem pohodu Mirka Škabarja" po tržaškem Krasu (SK Devin Nabrežina), na spominskih pohodih "Lipa pomni" in na številnih drugih pomembnih planinskih dogodkih po vsej Sloveniji, Istri in Hrvaški, kamor vabijo PD Glas Istre Pula, PD Platak Rijeka idr. Skoraj povsod so bistriški planinci skupaj s številnim planinskim podmladkom praviloma najštevilnejši udeleženci.

Na veličastni proslavi 100-letnice planinstva na Hrvaškem in v Jugoslaviji (Platak nad Reko, julija 1974), ki se ga je masovno udeležilo tudi bistriško društvo, se je porodila zamisel, da se oblikuje "krog pobratenih planinskih društev", ki bi zajel planince iz vse Jugoslavije s po enim PD iz vsake republike in pokrajine. Leta 1976 sta se prvi povezali PD Kamenjak Rijeka (Hrvaška) in PD Pobjeda Beograd (Srbija). V naslednjih letih sta pristopili še društvi PD Prenj Mostar (BiH) in PD Ljuboten Tetovo (Makedonija). 22. in 23. septembra 1979 je bilo s prisrčno planinsko slovesnostjo na Sviščakih in na Platku v krog pobratenih PD sprejeto tudi PD Snežnik Ilirska Bistrica. Svečano listino so ob prisotnosti pomembnih planinskih in oblastnih funkcionarjev podpisali predstavniki društev: Slavko Dokić (PD Pobjeda Beograd), Sreten Salatić (PD Prenj Mostar), Viktor Stipčić (PD Kamenjak Rijeka), Boško Jovanoski (PD Ljuboten Tetovo) in Jože Žnidaršič, predsed-

KINOLOŠKI KOTIČEK

Otrok in pes

Že kar pravo "pasje" poletje je tu, čeprav je bilo v zadnjem mesecu bolj kislo. Upajmo le, da bo pustnikom vsaj avgust prinesel lepše dneve. S poletjem pride tudi vročina in prav je, da lastniki psov poskrbite tudi za vaše štirinožne prijatelje. Dovolj sveže vode za pitje, vsaj nekaj sence za psa, ki je v pesjaku ali na verigi in hvaležen vam bo za skrb, ki ste mu jo namenili. Kuža ni zahtevno bitje, potrebuje le nekaj pozornosti in prostor, kjer lahko v miru počiva ali gloda svojo kost. S celim telesom in pogledom vam bo pokazal, da je vesel vsakega vašega glasu ali dotika. V prejšnji številki sem zapisal nekaj o pripravah na prihod psa k hiši, o sprehodih, o vožnji z avtom. Tokrat pa bom nekaj več misli posvetil odnosu med psom in družino, zlasti otroki.

Že pri nakupu psa smo razmišljali, da je tudi odločitev o tem, kakšnega psa pripeljati v hišo, odvisna od tega, kakšne otroke imamo v družini oziroma če pričakujemo novorojenčka. Otroci bodo namreč imeli veliko stikov s psom ali se igrali z njim tudi brez naše prisotnosti. Res je, da v večini filmov gledamo idealno sožitje med psom in otroki, ki se z junaki na platnu ali televiziji pogosto enačijo. Vendar v življenju ni vse tako rožnato. Pes je le žival in v določenih trenutkih reagira instinktivno, kar lahko pomeni tudi to, da uporabi svoje najmočnejše orožje - zobe. Kuža prihaja že v prvih mesecih življenja v stik z otroki, ki so zanj vrstniki; z njimi se igra, deli dobro in slabo ter nabira življenjske pasje izkušnje. Zato je izredno pomembno, da se z otroki, tudi najmanjšimi, pogovorimo o tem, kako naj se s psom igrajo in kako naj mu pristopijo, ko je ali počiva. Še zlasti pomembno je to, da naš otrok ne enači vseh psov, s katerimi se srečuje, zato moramo najprej ugotoviti, kakšnega psa imamo pred seboj: ali je že bil v stiku z otroki, ali ima prijete

z njim igral in ga učil ter se, ne da bi se tega zavedal, od njega tudi marsikaj naučil, postal kot odrasel nasilen, nerazumevajoč človek. To trdim kot oče že odraslih in še odraščajočih otrok, saj pri njih ugotavljam vse lastnosti dobrih kontaktov z živalmi, kar pa se na koncu konca kaže tudi pri odnosih z odraslimi ali vrstniki. To bi podkrepil tudi z mnenjem kolegov kinologov iz našega društva, ki so se s to temo že srečali. Otroci uporabljajo doživljaja kot hrano za svoje odraščanje, zato lahko igre s psom, sprehode, medsebojne nežnosti itd. štejejo kot pozitivne za njegov razvoj.

Naučimo otroka, tudi če doma nimamo štirinožnega ljubljence, da ne boža tujih psov, dokler mu tega ne dovolimo. Naučimo ga, naj psa pusti pri miru kadar je, naj ne maha z rokami ali celo palico proti njemu, naj pazi, da mu ne stopi na rep ali ga kako drugače preseneti, naj ne beži od psa, če ga le-ta hoče spoznati (z ovohvanjem), saj pes z vohom ugotavlja, če ima otrok prijeten ali zoprni vonj. Otroci psu praviloma diši, saj pri njem ne zazna naravne agresivnosti ali strahu.

Vsem staršem, ki se sami ne počutijo najbolje pri srečanju s psi, bi priporočil, da pridejo do kinologov, ki se bodo o tovrstnih stikih pogovorili z njihovimi otroki. Mnenja sem namreč, da otrokom ne delamo usluge, če jih strašimo s tem, da jih bo pes ugriznil ali celo raztrgal, saj na vsakogar, ki odraste s strahom pred psom, srečanje z njim povzroča stres, nevšečnost in negotovo počutje. Psu se lahko tudi izognemo brez tega, da bi imeli pred njim slabe občutke.

Ne pozabimo tudi na higieno otroka. Po vsakem stiku s psom, predvsem pa pred jedjo, naj si umije roke! Obojestranskega "poljubljanja" ne priporočam. Posoda za hrano naj bo samo pasja, ne dajamo mu še našega krožnika z ostanki kosila ali večerje. Pes je vendar bitje, ki mora skoraj vse povohati ali poskusiti in brez potrebe bi bilo, če bi otroka izpostavljali nevarnostim kakšne okužbe. Res je, da otrok vsak dan nosi v usta marsikaj, tudi bacile ali bakterije, pa zaradi tega nima težav, toda vseeno ga moramo naučiti, da bo živel čimbolj čisto. Seveda pa to ne pomeni, da je življenje otroka zaradi druženja s psom v nevarnosti, saj že nekaj let menda nimamo primera, da bi pes prenesel na otroka kakšno od boleznih.

Naj bo zaenkrat dovolj raznih nasvetov, saj jih "poslušamo" prav povsod: doma, na radiu, v časopisih, na televiziji. Raje se sprostimo in uživamo z našim kužkom, saj smo ga ravno zato pripeljali k hiši ali v stanovanje. Če pa vas še kaj zanima, smo vam na razpolago v večernem času na tel. številki 41-310. Skušali vam bomo odgovoriti oziroma svetovati pred vašo odločitvijo o nakupu psa ali pa takrat, ko boste naleteli na težave pri odnosih s psom.

Sedaj pa še k nagradi. Na nagradno vprašanje o kužnih obolenjih psov (pasja kuga, parvoviroza, leptospiroza, steklina, kužno vnetje jeter) je prvi pravilno odgovoril **Jože Valenčič** iz Ilirske Bistrice. Čestitamo! Nagrado (pasji koledar in krtačo za čiščenje psa) smo mu že izročili. **Sandiju Novaku** iz Knežaka pa bomo nagrado izročili, ko se bo vrnil z "dopusta". Čaka ga društvena majica za poletne dni.

"Pasjeljubci" in bralci Snežnika, še naprej se imejte lepo!

Vojko Štemberger

izkušnje iz igre z njimi, ali zna prenašati celo vlečenje za rep in ušesa, udarce po glavi, ali je po naravi živčen in občutljiv, je plašen ali samozavesten? Pomembno je torej, da se z lastnikom psa najprej pogovorimo in šele nato dovolimo našemu otroku, da se mu približa in z njim vzpostavi stik. Naučimo tudi našega otroka, da ne bo šel s prsti in roko proti pasjim očem oziroma glavi. Dopovejmo mu, da mora psu najprej ponuditi roko z dlanjo obrnjeno navzdol zato, da jo pes povoha in tako spozna njegov vonj. Otroci naj psa raje pobožajo po boku ali rahlo po vratu in pod gobčkom. Ko bo kuža pokazal, da mu bližina vašega otroka godi, potem naj se kar podita okrog. Majhne otroke skušajmo tudi naučiti, da pri prihodu psa ne dvigajo rok (kot bi jih hoteli zaščititi), saj bo pes na tak gib reagiral tako, da bo skočil proti gibajoči se roki, s katero bi se lahko igral, mi pa bomo to razumeli kot napad - otrok se bo ustrašil in nesreča je lahko mimogrede tu.

Če si otroci želijo k hiši psa, moramo razumeti, da je njihova želja lahko izražena zaradi filma o psu, ki so ga videli, ali želje, da bi imeli partnerja za igro, mogoče tudi zaradi tega, ker imajo psa sosedovi ali naši prijatelji, ne pa zato, da ga bodo vozili na sprehode, čistili in krtačili, hranili in skrbeli zanj. Če se bomo tega zavedli že na začetku, bo tudi odločitev o nakupu lažja, saj bomo psa kupili tudi zaradi sebe in tako prevzeli odgovornost za njegovo vzgojo in poznejše šolanje.

Vedimo pa, da si pes in otrok lahko veliko pomenita. Psu je prijeto "chovanje" in je vedno pripravljen za igro, istočasno pa sta drug za drugega tudi odgovorna. Otroci se bo ob psu naučili samozavesti, discipliniranosti, pa tudi nežnosti. Verjetno si ne moremo predstavljati, da bo otrok, ki je svojo mladost preživel ob psu tako, da se je

BOTANIKA

170 let botaničnih raziskav na Snežniku

Tedaj prvič opažena travnolistna vrčica

"Snežnik (1796 m) ni samo najvišji slovenski vrh zunaj Alp, temveč tudi eden od najbolj obetavnih ciljev za botanično ekscurzijo. Na njej bomo spoznali več v Sloveniji redkih ali celo samo na Snežniku omejenih rastlin, ekološko in floristično zelo različne rastlinske združbe in izredno nazorne primere za obrat rastlinskih pasov.", je v zadnji, dvojni številki 'Proteusa' (maj, junij 1997) uvodoma zapisal dr. Tone Wraber, odličen poznavalec rastlinstva tudi na tem našem primorskem očaku, ko v nadaljevanju na štirinajstih straneh predstavlja bogastvo snežniškega rastlinstva.

Snežnik ima že bogato rastlinsko raziskovalno tradicijo, saj dr. Tone Wraber navaja zanimive podatke o prvih znanih botaničnih raziskavah na gori, ki bodo sredi letošnjega poletja dopolnile celo 170 let.

Po njegovih podatkih se je 17. julija 1827 - kot prvi med rastlinslovcji - na Snežnik povzpel idrijski lekarniški pomočnik in kasnejši kustos Kranjskega deželnega muzeja v Ljubljani **Henrik Freyer** (1802-1866). Raziskavam snežniškega rastlinstva so sledili tudi še tržaški botanik **B. Biasoletto** (1846), dunajski botanik **A. Ginzberger** (1908), zatišju med obema vojnama so sledile raziskave **V. Tregubova** (1959) in **M. Zupančiča** (1980) ter nekaterih drugih sodobnih botanikov, tudi dr. Toneta Wrabra, ki se še posebej navdušeno loteva raziskovanja rastlinskega bogastva v prikritih in manj dostopnih kotičkih snežniškega masiva.

O prvih botaničnih raziskavah na Snežniku pred 170 leti zveemo več v knjigi istega avtorja, dr. Toneta Wrabra, 'Sto znamenitih rastlin na Slovenskem', ki jo je izdala Prešernova družba v Ljubljani leta 1990.

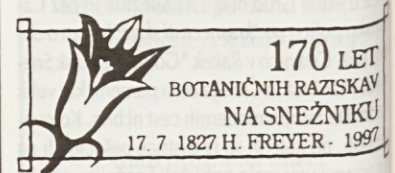
Obisk Snežnika 17. julija 1827, tedaj je bilo Henrik Freyerju, lekarnškemu pomočniku in navdušenemu botaniku iz Idrije petindvajset let, je bil dokumentiran z dneviškimi zapisi

in herbarijem, v katerega je mladi raziskovalec vlagal najdeno in opisano cvetje. Med cvetjem, ki ga je zbral in opisal, je tudi zapis o na Slovenskem prvič najdeni **travnolistni vrčici** (*Edraianthus graminifolius*). Trobentasto odprta nizka

Na Snežniku cveti travnolistna vrčica julija in avgusta. (Fotografija: dr. Tone Wraber)

cvetica, ki na Snežniku cveti julija in avgusta, je lahko bele, svetlo vijoličaste ali celo modre barve. Botaniki so "snežniško vrčico" zasledili tudi še na nekaterih drugih krajih v Sloveniji: Goteniška planina, obkolpske Poljane, šele leta 1958 pa je bila odkrita tudi na Poldanovcu (1299 m) nad Čepovanom v Trnovskem gozdu kot najbolj zahodnem robu Slovenije. Cvetica je sicer razširjena vzdolž Dinarskega gorovja njena nahajališča pa segajo še v Albanijo, Grčijo ter prek Jadranskega morja na Apeninski polotok, vendar prav v naših krajih doseže svojo najsevernejšo mejo.

Hvaležni dr. Tonetu Wrabru za zanimiv podatke iz preteklosti botaničnih raziskav na Snežniku, so bistrški planinci za obiskovalce pripravili poseben spominski žig, ki ga je oblikoval **Romeo Volk**, v kratkem pa bodo na voljo tudi barvne razglednice s podobo travnolistne vrčice, cvetke, ki je bila prvič odkrita pred 170 leti prav na Snežniku. Na botanične znamenitosti Snežnika pa bo znova opozarjala obnovljena in velika lesena tabla na Obračalski ob vstopu na snežniško stezo, ki jo je pred četrto stoletja izdelal starosta bistrških planincev prof. Drago Karolin.

Vojko Čeligo

SLIKOVNA KRŽANKA

		TEČAJ V ZINŠKEM ČASU	EDINI IZVOD	OKRASNA CVETICA	DALMATINSKO ŽENSKO IME	KRALJEVIČ IZ MAHABHARATE		
PISATELJ VITOMIL								
SUMERSKA BOGINJA								
IDEJA								
NORDIJSKO IME ZA SMUČI					DRUGAČE (LAT.)	KONJSKI TEK		
VRSTA COLNA RDEČILO								
SESTAVIL: RADO MURNIK KURA							JOSIP STRITAR LIPA	POBUDA VOVALO
M. M.								
SPOLNI ODNOS						ZDRAV. PROTI GLIVICAM KAP		
OBTUŽENA ŽENSKA							KRAJ PRI PODCETRTRKU	
VRSTA JADRNIC				IGRALKA KRAVANJA	MEUSE		AM. ATLET JUŽNOAMER. PASTIR	
VNETJE TESTISA								POLJSKI PISATELJ
UČENEC NA VISOKI SOLI						DNEVI V RIMSKEJ KOLENDARJU	NOTA KITAJSKO MESTO	PRESTOLNICA ITALIJE SKANDIJ
							FILMSKA ZVEZDA PLIN	
								TERITORIAL OBRAMBA RKEJLJ
EDEN			OTOK NA JADRANU	3. PRST OTRIN				
BARIJEV SULFAT						TIH GOVOR SAMO		AZUSKA HRANA
POTOPLJENI OTOK NA DUNAVI							IRSKA REPUB. ARMADA	IME SLIKARJA SUBICA
GUBA TKANINE							ROMANSKA NIKALNICA	ZAŠČITNI PREMAZ

Rešitev križanke iz junjske št. (vodoravno): prsata pevka, antagonist, centimeter, aga, rozina, Lu, par, con, Olmo, jeans, Jadran, Iksion, iks, dp, Vatroslava, kloaka, Easky, Al, delrin, Rn, Osolo, Vltava, JM, dim, Mayo, internist, at, nadir, karter, Rom, Mateja, kota, crt, Ivanič, apaš.

**Občina
Ilirska Bistrica**

COMMERCE
GRAFIČNE STORITVE IN TRGOVINA d.o.o.
6250 Ilirska Bistrica

GRAFIČNI ATELJE
IN
UREDNIŠTVO ČASOPISA SNEŽNIK
Bazoviška 40
tel. 067/81-297, fax. 067/41-124

PAPIRNICA - LINEA ART
Bazoviška 19
tel/fax. 067/42-077

RENAULT

AVTOSERVIS SMRDELJ VALTER

Bazoviška 44 - 6250 Ilirska Bistrica, Tel. 067/41-175 - Fax. 067/81-298

**MÉGANE
SCÉNIC RT 1.6e**

**V TEM
MESECU
ZA GOTOVINO
POPUST!**

VSA VOZILA SO
MOŽNA NA KREDIT
V CELOTI DO 5 LET
Z UGODNIMI POGOJI:

CLIO - T + 5,0%

V PRODAJI NOVI MODELI
CLIO, TWINGO in
MÉGANE ALIZE (klima)

NOVO NA TRŽIŠČU

SKUTERJI

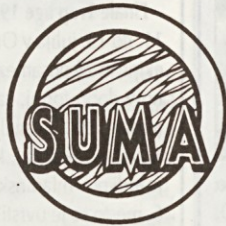
Ergon 279.000 (MPC)

Akros 299.000 (MPC)

**MOŽNOST
STARO ZA NOVO**

Plama-pur

Suma inženiring d.o.o.
Bazoviška 18, 6250 Ilirska Bistrica
telefon: 067/41-504, telefax: 067/81-042

ProVITA®

Inženiring d.o.o.
6250 Ilirska Bistrica
Vilharjeva 27
tel. 067/41-820

KSP
ILIRSKA BISTRICA
Prešernova 7

TORIS

Vojkov drevored 14, 6250 Ilirska Bistrica

Najem in prodaja prostorov za:

- proizvodnjo
- skladiščenje
- in pisarne

Informacije: tel. 067/81-188

**transport
terminal**

ilirska bistrica

**FIZIOTERAPIJA
IN TRGOVINA**

Rozmanova ul. 1
6250 Ilirska Bistrica
tel./fax: 067/41-156

- zelena zdravila
- čaji in čajne mešanice
- ortopedski pripomočki
- ortopedski vzglavniki
- medicinska kozmetika
- preventivne in terapevtske kompresijske nogavice
- obvezilni program
- Chicco program za otroke in otroška hrana

Zavarovanim osebam izdajamo tehnične pripomočke na naročilnice (recepte).

**Gozdno
Gospodarstvo
Postojna**

**primorje
ajdovščina**
ENOTA BISTRICA IL. BISTRICA

CENJENIM STRANKAM NUDIMO:

- vse vrste gradbenih in mizarskih storitev, asfaltiranje, montažne hale,
- prodajamo vse vrste betonov, pesek, mivko in vse vrste betonskih izdelkov,
- izposojamo gradbene odre in opažni material.

IRBIS

IRBIS d.o.o.
KOSEZE 32C
6250 ILIRSKA BISTRICA
TEL/FAX: +386 (0)67/41-082

... VSE ZA ČISTEJŠE OKOLJE

Poleg proizvodnje čistilnih sredstev in oskrbe z artikli za osebno in splošno higieno nudimo usluge čiščenja vseh vrst talnih oblog

URNIK

VSAK DAN 7 - 14

PRVA SOBOTA V MESECU 8 - 12

PUR PLATEX

d.o.o.

Gradišče 51
6243 OBROV
Telefon: 066/88-016
Telefax: 066/88-033

PE PODGRAD
Podgrad 110

6244 PODGRAD
Telefon: 067/85-031, 85-210

OSCAR

SERVIS GOSPODINJSKIH APARATOV

OSKAR SAMSA s.p.
Maistrova 17, 6250 ILIRSKA BISTRICA, TELEFON: 067/41-101

SERVISIRAMO VSE VRSTE GOSPODINJSKIH APARATOV
(GORENJE, CANDY, ZANUSSI ...)

DELOVNI ČAS

**VSAK DAN OD 8⁰⁰ DO 14⁰⁰ URE IN OD 16³⁰ DO 18³⁰
SOBOTA OD 8⁰⁰ DO 12⁰⁰ URE**

CENIK OGLASOV

1. cela stran	28 x 35 cm	90.000 SIT
2. polovica strani	28 x 17 cm	45.000 SIT
3. četrtina strani	14 x 17 cm	22.500 SIT
4. osmina strani	14 x 8,5 cm	11.250 SIT
5. šestnajstina strani	6,5 x 8,5 cm	5.700 SIT

Cena dvobarvnih oglasov na prvi in zadnji strani je višja za 30%. Za večkratno oglaševanje znižamo ceno po dogovoru.

Pokličite: "GA commerce",
Bazoviška 40, 6250 Ilirska Bistrica,
tel.: 067/81-297, fax: 067/41-124

Snežnik

UREDNIŠTVO

6250 Ilirska Bistrica, Bazoviška 40

NAROČILNICA

ime

priimek

se naročam na časopis SNEŽNIK.
Prosim, da mi ga pošiljate na naslov:

V _____, dne _____

podpis: _____

